

Europos regionų komiteto nuomonė „Siekiant veiksmingesnio ir demokratiškesnio ES mokesčių politikos sprendimų priėmimo“

(2019/C 404/02)

Pranešėjas:	Christophe ROUILLON (FR/PES), Kuleno meras
Pamatinis dokumentas:	Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Siekiant veiksmingesnio ir demokratiškesnio ES mokesčių politikos sprendimų priėmimo“, 2019 m. sausio 15 d. COM(2019) 8 <i>final</i>

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

1. pritaria Komisijai, kad globalizacija, skaitmeninimas ir paslaugų ekonomikos vystymasis lemia dinamiškus mokesčių sistemos pokyčius;
2. primena, kad jau ragino Komisiją pasinaudoti nuostata dėl pereigos, kad būtų galima taikyti balsavimą kvalifikuota balsų dauguma visų pirma mokesčių srityje ⁽¹⁾; šiuo požiūriu palankiai vertina 2019 m. kovo 26 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl finansinių nusikaltimų, mokesčių slėpimo ir mokesčių vengimo (TAX3 komiteto pranešimas), kurioje Komisija raginama prireikus taikyti SESV 116 straipsnyje numatytą procedūrą;
3. pabrėžia, kad pagal SESV 4 straipsnio 2 dalį vidaus rinka yra pasidalijamosios Sąjungos ir valstybių narių kompetencijos sritis, o SESV 113 straipsnyje nustatyti mechanizmai, leidžiantys suderinti su fiskaline politika susijusius valstybių narių teisės aktus, siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą ir išvengti konkurencijos iškraipymo; mano, kad šiuo pagrindu pateikiant pasiūlymą įvesti balsavimą kvalifikuota balsų dauguma, kuris, atsižvelgiant į Komisijos išsipareigojimą, turėtų daryti įtaką valstybių narių prerogatyvoms nustatyti tiesioginius gyventojų pajamų ir pelno mokesčių tarifus, turėtų aktyviau dalyvauti Europos Parlamentas, taip pat nacionaliniai ir regioniniai parlamentai, atsižvelgiant į tai, kad kai kurie regionai turi teisėkūros galių fiskalinės politikos srityje;
4. pažymi, kad Komisijos pasiūlymu nesiekama suteikti Europos Sąjungai naujų kompetencijų. Komisija taip pat nesiūlo daryti įtakos valstybių narių prerogatyvoms nustatyti tiesioginius gyventojų pajamų ir pelno mokesčių tarifus;
5. primena, kad mokesčių klausimais gali būti užmegztas tvirtesnis bendradarbiavimas (SESV 326–334 straipsniai) ir pagal jį ne mažiau kaip devynios valstybės narės gali susitarti dėl bendrų teisės aktų, kaip tai įvyko projekto dėl finansinių sandorių mokesčio (FSM) atveju. Vis dėlto tvirtesnis bendradarbiavimas turėtų būti tik kraštutinė priemonė, kai išnaudojamos galimybės pagal įprastą institucijų veikimo tvarką, nes tvirtesnis bendradarbiavimas gali lemti vidaus rinkos susiskaidymą ir iš esmės yra grindžiamas tarpvyriausybiniu požiūriu;
6. palankiai vertina tai, kad per šią savo kadenciją Komisija pateikė 26 pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais siekiama sustiprinti kovą su finansiniais nusikaltimais ir agresyviu mokesčių planavimu ⁽²⁾ ir padidinti mokesčių surinkimo veiksmingumą ir apmokestinimo teisingumą; pažymi, kad Taryba padarė tam tikrą pažangą įgyvendinant svarbias įmonių apmokestinimo reformos iniciatyvas, kurios vis dar neužbaigtos;
7. be to, pažymi, kad valstybių narių mažuma Taryboje blokuoja kitas su mokesčių slėpimu ar vengimu susijusias iniciatyvas, tarp kurių jau nuo 2011 m. pristatyti pasiūlymai dėl finansinių sandorių mokesčio ir skaitmeninių paslaugų apmokestinimo, kurioms RK pritarė;

⁽¹⁾ Žr. 2019 m. vasario 6 d. priimtos rezoliucijos dėl Europos Komisijos 2019 m. darbo programos (RESOL-VI/33) 6 punktą.

⁽²⁾ Agresyvių mokesčių planavimą Europos Komisija apibrėžė kaip mokesstinės prievolės mažinimą pasinaudojant mokesčių sistemos techniniais aspektais arba dviejų ar daugiau mokesčių sistemų neatitikimais.

https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/taxation_papers_71_atp_.pdf

Europos mokesčių sistema ir demokratija

8. pažymi, kad apmokestinimas ir demokratija yra neatsiejami, nes liberalių demokratijų istorija yra glaudžiai susijusi su mokesčių mokėtojų sutikimu teikti mokesčių išteklius ir išlaidas demokratinėi kontrolei, kaip rodo senas posakis „jokio apmokestinimo be atstovavimo“;

9. atkreipia dėmesį į neseniai atliktą „Eurobarometro“ apklausą⁽³⁾, kuri rodo, kad trys ketvirtadaliai respondentų nurodė, jog kova su piktnaudžiavimu mokesčiais yra prioritetinė ES veiklos sritis; mano, kad Komisija pasirinko tinkamą laiką paskelbti savo pasiūlymą ir taip prieš Europos Parlamento rinkimus papildyti demokratinę diskusiją; be to, mano, kad Europos Sąjunga galėtų geriau kovoti su Europai priešišku populizmu, jei Europos mokesčių politika būtų valdoma skaidriau ir demokratiškiau („perimti kontrolę“);

10. pažymi, kad tarptautinių įmonių vykdomas mokesčių vengimas Europos Sąjungoje vis dar yra problema, ir mano, kad reikia intensyviau tirti atskirus atvejus, nes vieno subjekto pažeidimai neatspindi kolektyvinio elgesio;

Vieningo sprendimų priėmimo kaina apmokestinimo srityje

11. pabrėžia, kad bendroje ekonominėje sistemoje būtina rasti pusiausvyrą, tarp, viena vertus, valstybių narių mokeskinės konkurencijos – ir kartais šios konkurencijos jų viduje – ir, kita vertus, būtinybės užtikrinti, kad kuri nors valstybė narė nepažeistų kitos valstybės narės mokesčių suverenumo, pavyzdžiui, dėl to, kad nėra nustatytas priimtinas didžiausias atitinkamų mokesčio tarifų skirtumas arba taikomos agresyvios mokesčių schemos. Tam tikros valstybės narės sprendimai mokesčių srityje iš tiesų gali daryti didelį poveikį kitų valstybių pajamoms ir jų veiksmų laisvei priimti savo politinius sprendimus. Be to, nacionalinis mokesčių suverenumas yra ribotas, nes mokesčių bazė tampa mobilesnė. Todėl RK mano, kad pageidautina skatinti pasidalijamojo mokesčių suverenumo idėją Europos lygmeniu;

12. pažymi, kad kartu su Europos integracijos pažanga ir dideliais bei sparčiais ekonomikos pokyčiais atsirado ir integracijos disbalansas: ES vyksta laisvas kapitalo ir paslaugų judėjimas, tuo tarpu valstybės narės savo mokesčių taisykles nustato savarankiškai. Iš tiesų, kai vidaus rinkos plėtra iš esmės buvo susijusi tik su prekyba prekėmis, tarpvalstybinio apmokestinimo poveikis buvo daug mažesnis nei šiuo metu, nes įmonės labai priklausomos nuo nematerialiojo turto, duomenų ir automatizavimo, kurių pridėtinę vertę sunku įvertinti kiekybiškai;

13. pabrėžia, kad bendros Europos ir nacionalinio lygmens pastangos yra būtinos siekiant apsaugoti Sąjungos ir jos valstybių narių biudžetus nuo nuostolių dėl mokesčių slėpimo ir nesumokėtų mokesčių; pažymi, kad, tik veiksmingai surinkusios visas mokeskines pajamas, valstybės ir vietos ir regionų valdžios institucijos, o netiesiogiai ir Europos Sąjunga, galės, be kita ko, užtikrinti aukštos kokybės ir ekonomiškai efektyvias viešąsias paslaugas, ypač prieinamas švietimo, sveikatos priežiūros ir būsto paslaugas, taip pat saugumą ir kovą su susikalstamumu, ir finansuoti klimato apsaugos priemones, lyčių lygybės skatinimą, viešąjį transportą ir pagrindines infrastruktūras, siekiant pažangos įgyvendinant darnaus vystymosi tikslus. Dėl to galimai sumažėtų bendra Europos piliečiams ir įmonėms tenkanti mokesčių našta;

14. mano, kad vieningas balsavimas mokesčių klausimais taip pat trukdė įgyvendinti kitus ES projektus, visų pirma 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, įskaitant Energijos mokesčių direktyvą persvarstymą, skirtą, nustatant degalų mokesčius atsižvelgti į išmetamo CO₂ kieki, žiedinę ekonomiką ir nuosavų išteklių sistemos reformą;

15. pažymi, kad neseniai atliktas tyrimas rodo, jog dėl įvairių įmonių pelno mokesčio vengimo strategijų Sąjungos nuostoliai siekia nuo 50 iki 70 mlrd. EUR (suma, kurios netenkama vien dėl pelno perkėlimo ir kuri sudaro bent 17 % įmonių pelno mokesčio pajamų 2013 m.) iki 160–190 mlrd. EUR (įtraukiant didelių tarptautinių įmonių individualius susitarimus dėl mokesčių);

16. primena, kad vietos ir regionų valdžios institucijos taip pat nukenčia nuo mokesčių vengimo, nes vietos arba regioniniai mokesčiai renkami remiantis nacionaline mokesčių baze, o daugumoje valstybių narių vietos ir regionų valdžios institucijos gauna dalį pajamų iš nacionalinio pelno mokesčio;

⁽³⁾ <http://www.europarl.europa.eu/news/lt/headlines/economy/20160707STO36204/kova-su-mokesciu-vengimu-75-proc-europieciu-tikisi-aktyvesnio-es-vaidmens>.

17. pažymi, kad ES teisės aktai dėl PVM priimti 1993 m., nors jie turėjo būti pereinamojo laikotarpio priemonė. Nepaisant naujausių technologinių ir rinkos pokyčių, dėl vieningo balsavimo taisyklės buvo neįmanoma įvykdyti esminės reformos. Daugeliu atvejų valstybės narės vis dar taiko skirtingas vidaus ir tarpvalstybinių sandorių taisykles. RK pabrėžia, kad tai yra pagrindinė kliūtis užbaigti kurti bendrąją rinką ir lemia brangias procedūras vis gausesnėms tarpvalstybiniu mastu veiklą vykdančioms Europos įmonėms. Sąjungoje supaprastinus ir modernizavus PVM taisykles tarpvalstybinėms įmonėms sumažėtų administracinė našta ir įmonės bendrai sutaupytų 15 mlrd. EUR per metus. Dabartinė padėtis ypač nepalanki MVĮ, kurios neturi pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad galėtų spręsti sudėtingus teisinius mokesčių taisyklių klausimus;

18. mano, kad vieningo balsavimo taisyklės mokesčių srityje panaikinimas leistų Europos Sąjungai apsiriboti tik paties mažiausio bendro europinio vardiklio pozicijos gynimu ir būti ambicingesnei svarstant tarptautinius mokesčių klausimus, visų pirma susijusius su EBPO darbu skaitmeninio apmokestinimo ir pelno perkėlimo (BEPS) srityse;

Dėl veiksmų plano

19. remia Komisijos pasiūlytą laipsnišką perėjimą ir mano, kad šis požiūris turėtų būti remiamas įgyvendinant Europos semestrą ir sudaryti galimybę spręsti visų pirma agresyvaus mokesčių planavimo schemų klausimą;

20. tikisi, kad sprendimų priėmimas kvalifikuota balsų dauguma pirmiausia bus pradėtas taikyti balsuojant dėl iniciatyvų, kurios neturi tiesioginio poveikio valstybių narių apmokestinimo teisėms, bazėms ar mokesčių tarifams, tačiau kurios būtinos siekiant pagerinti valstybių narių administracinį bendradarbiavimą ir abipusę pagalbą kovojant su mokesčių vengimu ir slėpimu. RK taip pat norėtų, kad pirmasis etapas apimtų ir iniciatyvas, kuriomis siekiama sudaryti ES įmonėms palankesnes fiskalinių prievolių vykdymo sąlygas;

21. neaišku, kodėl SESV 192 straipsnio 2 dalyje numatytą konkrečią nuostatą dėl pereinamosios aplinkos srityje Komisija siūlo taikyti tik antruoju etapu, nors apmokestinimas yra esminis Europos Sąjungos tvaraus vystymosi tikslų įgyvendinimo elementas; todėl siūlo Komisijai nuostatą dėl pereinamosios aplinkosaugos mokesčių srityje taikyti nuo pat pirmojo etapo. Visų pirma reikėtų skubiai pradėti taikyti suderintą Europos požiūrį į aviacijos sektoriaus apmokestinimą, kuriam šiuo metu netaikoma jokia Europos mokesčių sistema, pavyzdžiui, nustatant PVM už lėktuvo bilietus arba žibalo apmokestinimą.

2019 m. birželio 26 d., Briuselis

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*
Karl-Heinz LAMBERTZ